

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/1999 vp

Hallituksen esitys Kroatian kanssa tehdyn sijoitusten vastavuoroista edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 16 päivänä marraskuuta 1999 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen HE 147/1999 vp.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- ulkoasiainneuvos Teppo Takala, ulkoasiainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kroatian kanssa 1 päivänä kesäkuuta 1999 allekirjoitetun sijoitusten vastavuoroista edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen. Sopimuksen tarkoituksena on edistää ja tiivistää taloudellista yhteistyötä Kroatian kanssa ja selkiinnyttää erityisesti sijoituksia koskevia oikeudellisia perusteita maiden välillä. Sopimuksen avulla halutaan varmistaa suotuisat edellytykset toisen sopimuspuolen kansalaisten ja yritysten

sijoituksille toisessa sopimusmaassa sekä tunnustetaan tarve suojella niitä.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kroatian itsenäisyysjulistuksesta kesäkuussa 1991 alkanut irtautumisprosessi Jugoslaviasta päättyi tammikuussa 1998, kun Itä-Slavonia siirtyi rauhanomaisesti YK:n väliaikaisesta hallinnasta Kroatialle. Sodan aiheuttamien tuhojen

vuoksi Kroatian bruttokansantuote laski 1990-luvun alkuvuosina jyrkästi. Erityisen tuntuva oli teollisuustuotannon väheneminen. Bosnian ja Kosovon väkivaltaiset kriisit ovat myöhemmin hidastaneet Kroatiankin kehitystä.

Luottojen vapauttaminen Kroatiaassa vuonna 1996 on kuitenkin kasvattanut kulutuskysyntää, mikä on vaikuttanut maan talouteen elvyttävästi. Viime vuosina inflaatio on pysynyt alhaisena: kuluttajahintojen vuotuinen nousu on ollut noin kolme prosenttia. Maan pankkikriisin vaikutukset ovat olleet suhteellisen vähäisiä.

Kroatian ulkopolitiikan läntinen suuntaus ei ole tuottanut vielä sen toivomia tuloksia, mm. koska maalta on odotettu selkeämpää sitoutumista Daytonin sopimukseen. Tuki lännelle Kosovon kriisissä sekä sitoutuminen Kaakkois-Euroopan vakaussopimukseen ovat parantaneet suhteita EU:hun. Kroatian arvioidaan voivan liittyä Maailman kauppajärjestö WTO:hon lähi-vuosina.

Kroatian tärkeimmät kauppakumppanit ovat Italia, Saksa, Slovenia ja Itävalta. EU:n osuus kokonaisviennistä oli 48 prosenttia ja kokonaistuonnista 59 prosenttia. Vientiartikkeleista tärkeimmät ovat laivat ja kemian teollisuuden tuotteet. Maan taloudelle tärkeä matkailu on lamautunut.

Kroatian ja Suomen välinen kauppa on yksipuolista: vuonna 1998 Suomen vienti Kroatiaan oli 202 miljoonaa markkaa ja tuonti ainoastaan 11 miljoonaa markkaa. Suomen viennistä Kroatiaan on noin kaksi kolmasosaa ollut koneita ja erityisesti telelaitteita. Suomen tuonti on sisältänyt metalleja ja metallituotteita.

Investoinnit Suomesta Kroatiaan ovat toistaiseksi olleet vähäisiä. Rijekassa toimii laivojen sisustusta harjoittava yhteisyritys Protoplan, minkä lisäksi muutamalla suomalaisyrityksellä (mm. Valmet ja Kone) on maassa myyntikonttorit.

Suomella on entuudestaan yli 30 sijoitusten suojelua koskevaa sopimusta eri maiden kanssa. Kroatia otti Suomen ja Kroatian välisen inves-

tointisuojausopimuksen esille jo vuonna 1994, jolloin Suomessa ei vielä katsottu olevan tarvetta neuvottelujen aloittamiseen. Myöhemmin tällaisen sopimuksen solmiminen Kroatian kanssa katsottiin perustelluksi.

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli myöntää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun ja täyden suojelun ja turvan. Tällaisiin sijoituksiin on sovellettava vähintään yhtä edullista kohtelua kuin omien sijoittajien tai kolmansien maiden sijoittajien sijoituksille, riippuen siitä, kumpi kohtelu on sijoittajan kannalta parempi.

Sopimus pyrkii vähentämään ulkomaisiin sijoituksiin liittyvää poliittista maariskia ja alentaa siten yritysten sijoituskynnystä. Sopimuksella vaikutetaan myös ulkomaisiin sijoituksiin liittyviin rahoituskustannuksiin alentavasti. Sopimuksella ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että eduskunta hyväksyisi ne Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Kroatian tasavallan hallituksen välisen sijoitusten vastavuoroista edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen, ja

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Gunnar Jansson /r
jäs. Ulla Anttila /vihr

Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Antti Kalliomäki /sd

UaVM 8/1999 vp — HE 147/1999 vp

Bjarne Kallis /skl
Antero Kekkonen /sd
Outi Ojala /vas
Kalevi Olin /sd
Mirja Ryyänen /kesk

Hannu Takkula /kesk
Matti Tiuri /kok
Ben Zyskowitz /kok
vjäs. Esko-Juhani Tennilä /vas.